

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy senátu JUDr. Jaroslava Vlašína a soudců JUDr. Milana Kamlacha a JUDr. Marie Součkové v právní věci žalobce: **J. P.**, zastoupeného advokátem JUDr. Pavlem Zouplnou, se sídlem Smetanovo nám. 7, Ostrava – Moravská Ostrava, proti žalované: **Česká správa sociálního zabezpečení**, se sídlem Křížová 25, Praha 5, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ostravě ze dne 12. 4. 2007, č. j. 18 Cad 147/2006 – 12,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **s e z a m í t á .**
- II.** Žádný z účastníků **n e m á** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

O d ů v o d n ě n í :

Včas podanou kasační stížností napadl žalobce v záhlaví uvedený rozsudek Krajského soudu v Ostravě, jímž byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí České správy sociálního zabezpečení ze dne 7. 11. 2006, č. X. Krajský soud při svém rozhodování vycházel z následujícího skutkového stavu:

Rozhodnutím ze dne 7. 11. 2006 upravila žalovaná podle čl. LXVII bodu 1 zákona č. 264/2006 Sb. starobní důchod žalobce tak, že ode dne 16. 7. 2006 zvýšila procentní výměru jeho důchodu na částku 10 653 Kč. Společně se základní výměrou ve výši 1470 Kč tak činil starobní důchod žalobce k uvedenému datu 12 123 Kč měsíčně. V odůvodnění svého rozhodnutí žalovaná uvedla, že procentní výměra důchodu stanovená ke dni jeho přiznání ve výši 5100 Kč měsíčně se zvyšuje dle výše cit. ustanovení zákona od splátky důchodu splatné v červenci 2006, tj. od 16. 7. 2006 podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996 do konce roku 2005. Z dávkového spisu krajský soud dále zjistil, že žalobci byl starobní důchod přiznán podle ust. § 29 zák. č. 155/1995 Sb. ode dne 15. 1. 1997 a to rozhodnutím žalované vydaným pod č. I. ze dne 13. 5. 1999 v celkové výši 6160 Kč měsíčně. Procentní výměra činila 5100 Kč a základní výměra 1060 Kč. V období od 15. 1. 1997 do 30. 11. 1998 žalobci výplata starobního důchodu nenáležela, neboť

vykonával zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod a zvolil si tak zvýšení nároku na důchod za další dobu zaměstnání. Rozhodnutím vydaným pod č. II. ze dne 13. 5. 1999 byla pak žalobci od 1. 12. 1998 uvolněna výplata starobního důchodu ve výši 7773 Kč, z čehož procentní výměra důchodu činila 5100 Kč a zvýšení za dobu zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod 599 Kč. Základní výměra důchodu byla navýšena na částku 1310 Kč. Žádost o zvýšení důchodu podle zákona č. 246/2006 Sb. podal žalobce dne 29. 6. 2006 a bylo o ní rozhodnuto napadeným správním rozhodnutím.

V podané žalobě žalobce namítal, že výpočet zvýšení starobního důchodu podle čl. LXVII bodu 1 zák. č. 264/2006 Sb. provedla žalovaná nesprávně, neboť mu bezprecedentně odňala zvýšení za odpracovaných 685 dnů po vzniku nároku na starobní důchod. Tím se žalobce cítil poškozen na svých právech.

O této námitce uvažil krajský soud následovně:

Podle ust. čl. LXVII bodu 1 zák. č. 264/2006 Sb. procentní výměra starobních důchodů přiznaných v období od 1. 1. 1996 do 30. 6. 2006 osobám, které dosáhly věku 50ti let před prvním červencem 2006 a splnily ostatní podmínky uvedené v ust. § 74a odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. ve znění čl. LXVI tohoto zákona, osobám uvedeným v ust. § 76 odst. 1 zák. č. 155/1995 Sb. a osobám, které vykonávaly před 1. lednem 1993 aspoň po dobu 15ti let zaměstnání v hornictví se stálým pracovištěm v podzemí v hlubinných dolech (popř. 10 let jde-li o takové zaměstnání v uranových dolech), které bylo podle předpisů účinných před tímto dnem zařazeno mezi zaměstnání I. pracovní kategorie, zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku aspoň 55 let, se na žádost zvýší od splátky důchodu splatné po 30. červnu 2006 podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. ledna 1996 do 31. prosince kalendářního roku, který předchází kalendářnímu roku, do něhož spadá den, od něhož byl starobní důchod přiznán.

Podle věty druhé citovaného ustanovení zvýšení podle věty první však spolu s procentní výměrou důchodu nesmí přesáhnout nejvyšší výměru, která se stanoví tak, že nejvyšší částka výše důchodu podle ust. § 4 odst. 1 věty druhé zák. č. 76/1995 Sb., se zvýší podle předpisů o zvýšení důchodů, které nabyly účinnosti v období od 1. 1. 1996 do dne, který předchází dni, od něhož byl přiznán starobní důchod.

Podle ust. § 4 odst. 1 věty druhé zák. č. 76/1995 Sb. výše důchodu nebo úhrnu důchodů včetně zvýšení důchodu pro bezmocnost však nesmí po zvýšení podle § 1 až 3 téhož ustanovení přesáhnout částku 5100 Kč měsíčně.

V daném případě max. procentní výměra žalobcova starobního důchodu vypočtená podle věty druhé ust. čl. LXVII bodu 1 zák. č. 264/2006 Sb. činí 10 653 Kč a na tuto částku tedy žalovaná správně upravila výši procentní výměry vypočtené podle věty první na částku 11 914 Kč. Jestliže tedy žalovaná při svém výpočtu nezohlednila částku zvýšení procentní výměry starobního důchodu žalobce za dobu zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod, pak nepochybila, neboť ust. čl. LXVII takovou úpravu starobního důchodu neumožňuje a nepočítá s ní. Z uvedených důvodů tedy krajský soud žalobu zamítl.

Kasační stížnost podal žalobce (dále jen „stěžovatel“) z důvodů uvedených v ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Dle jeho názoru krajský soud nepřihlédl k námitce, že smyslem zákona č. 264/2006 Sb. bylo narovnání disproporcí nároku na starobní důchod skupině zaměstnanců bývalé I. pracovní kategorie, zakládající nárok na starobní důchod při dosažení věku alespoň 55 let a odpracování zákonem stanovené doby v hornictví se stálým

pracovištěm v podzemí a že je zcela proti smyslu této úpravy, aby této skupině starobních důchodců zároveň odnímal navýšení starobního důchodu, kterou mu poskytoval za prodloužení aktivní doby zaměstnání. To platí zvláště za situace, když toto navýšení u ostatních skupin starodůchodců nadále platí bez jakéhokoliv omezování. Krajský soud rovněž při výkladu zákona č. 264/2006 Sb. nepřihlédl ke skutečnosti, že při odchodu do starobního důchodu byl stěžovatel jako zaměstnanec bývalé I. pracovní kategorie současně poškozen na výsledné procentní sazbě z vypočteného základu za dobu pojištění, když ostatní žadatelé o starobní důchod by měli procentní nárok vyšší min. o 7,5 %. Stěžovatel je přesvědčen, že po provedení přepočtu starobního důchodu ve smyslu ust. zák. č. 264/2006 Sb., kdy mu byla bez náhrady odebrána nástavbová složka starobního důchodu ve výši 7 %, kterou splňoval podle zák. č. 155/1995 Sb., došlo k jeho neoprávněné diskriminaci, s kterou se krajský soud nevypořádal. Z uvedených důvodů stěžovatel navrhl, aby byl napadený rozsudek zrušen a věc vrácena krajskému soudu k dalšímu řízení.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek krajského soudu v rozsahu uplatněných stížních bodů a po posouzení věci dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Skutkový stav mezi účastníky nebyl sporný, Nejvyšší správní soud tedy při svém rozhodování vycházel ze skutkového základu popsaného v napadeném rozsudku. K němu pro upřesnění uvádí z dávkového spisu ještě následující skutečnosti: Stěžovatel podal žádost o starobní důchod dne 20. 1. 1999 a požadoval jeho přiznání ode dne 1. 12. 1998. Věk potřebný pro vznik nároku na starobní důchod dovršil stěžovatel dne 15. 1. 1997, byl však nepřetržitě zaměstnán až do 30. 11. 1998. O jeho žádosti bylo žalovanou rozhodnuto poprvé dne 3. 2. 1999. Stěžovateli byl přiznán podle zák. č. 155/1995 Sb. starobní důchod ode dne 1. 12. 1998 v celkové výši 7757 Kč, když procentní výměra i se zápočtem doby zaměstnání po vzniku nároku na dávku činila 6140 Kč, po úpravě dle nařízení vlády č. 104/1998 Sb. 6447 Kč. Rozhodnutím žalované ze dne 13. 5. 1999 – I. byl pak stěžovateli přiznán starobní důchod, jehož výše byla ke dni vzniku nároku na dávku vypočtena s použitím ust. § 71 odst. 1 a 4 zák. č. 155/1995 Sb., tj. po provedení srovnávacího výpočtu podle zák. č. 155/1995 Sb. a zák. č. 100/1988 Sb. za účelem zjištění výhodnější variant pro stanovení výše dávky. Dle názoru žalované byl pro stěžovatele v důsledku jeho dlouholeté práce v preferované pracovní kategorii výhodnější výpočet podle zák. č. 100/1988 Sb., kde procentní výměra důchodu byla ke dni 15. 1. 1997 určena maximální částkou 5100 Kč, zatímco dle zák. č. 155/1995 Sb. činila pouze 4999 Kč. K výplatě byl však tento důchod přiznán až od 1. 12. 1998 rozhodnutím ze dne 13. 5. 1999 – II., kdy celková výše dávky byla určena částkou 7773 Kč a procentní výměra důchodu po úpravě dle nař. vlády č. 104/1998 Sb. částkou 6463 Kč.

Uvedené skutečnosti mají zásadní význam pro posouzení věci. Zákon č. 100/1988 Sb. totiž na rozdíl od zák. č. 155/1995 Sb. upravoval ve svých jednotlivých ustanoveních nejvyšší výměry důchodů a tyto se s ohledem na ust. § 71 odst. 4 zák. č. 155/1995 Sb. uplatňují i po 31. 12. 1995. Podle ust. § 24 odst. 1 písm. a) zák. č. 100/1988 Sb. činil starobní důchod přiznaný z I. AA pracovní kategorie maximálně 3800 Kč. Tato částka byla původně i nejvyšší výměrou důchodů vyplácených v souběhu, důchodů zvýšených v důsledku zaměstnání po vzniku nároku a pro úpravy důchodů jednotlivými zákony o zvyšování důchodů. Teprve zák. č. 547/1992 Sb. došlo ke zvýšení absolutní nejvyšší výměry na částku 4200 Kč a zák. č. 255/1993 Sb. na částku 4500 Kč. Počínaje zák. č. 183/1994 Sb. pak byly důchody koncipovány jako dvousložkové a jejich nejvyšší výměra byla určena částkou 4800 Kč, k níž náležela pevná částka 420 Kč. Poslední změnu před koncem účinnosti zák. č. 100/1988 Sb. pak přinesl zák. č. 76/1995 Sb., který posunul nejvyšší výměru na částku 5100 Kč

a pevnou částku stanovil na 680 Kč. Jestliže tedy zákon č. 264/2006 Sb. upravil v přechodných ustanoveních čl. LXVII nově nejvyšší výměry starobních důchodů, které byly vypočteny podle zák. č. 100/1988 Sb. a výslovně uvedl, že se na upravované důchody hledí tak, jako by byly přiznány ke dni 31. 12. 1995 Sb., nepřichází při výkladu tohoto ustanovení v úvahu jiný závěr než jaký platil po celou dobu účinnosti zák. č. 100/1988 Sb. a k němuž dospěl i krajský soud, tj., že nejvyšší výměru důchodů nelze překročit ani při zápočtu doby zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod a přesáhne-li důchod uvedené částky, je nutno jej na příslušnou zákonnou hranici upravit. Nad tyto maximální hranice lze pak důchod počínaje účinností zák. č. 155/1995 Sb. zvýšit jen za zaměstnání vykonávané ode dne, od něhož byl důchod přiznán. Vzhledem k tomu, že stěžovatel byl po vzniku nároku na starobní důchod nepřetržitě zaměstnán, byl mu na základě jeho žádosti starobní důchod přiznán až ode dne 1. 12. 1998, tedy po ukončení tohoto zaměstnání. Jednotlivá zvýšení za dobu od 1. 1. 1996 do 31. 12. 1997 (dle nař. vl. č. 19/1996, nař. vl. č. 218/1996 Sb., nař. vl. č. 129/1997 Sb.) tak byla správně postupně přiznána k výchozí částce 5100 Kč, nikoliv k částce 5699 Kč, jak požaduje stěžovatel na základě demonstrativního výpočtu obsaženého ve vyjádření žalované. Vzhledem k tomu, že do 1. 12. 1998 platily pro stěžovatele horní hranice výše procentní výměry důchodu uvedené v citovaných přechodných ustanoveních čl. LXVII. zák. č. 264/2006 Sb., byla výše procentní výměry stěžovatelova důchodu ve výši 6875 Kč po zvýšení podle nař. vlády č. 104/1998 Sb. zároveň nejvyšší výměrou, kterou zákon umožňoval. Po přiznání starobního důchodu již stěžovatel žádné zaměstnání nevykonával, proto byla další zvýšení do červnové splátky roku 2006 přiznána k této částce. Procentní výměra stěžovatelova důchodu ve výši 6875 Kč vypočtená ke dni 1. 12. 1998 napadeným rozhodnutím žalované ze dne 7. 11. 2006 přitom byla vyšší než procentní výměra přiznaná k témuž datu rozhodnutím žalované ze dne 13. 5. 1999 – II. ve výši 6463 Kč a rovněž vyšší než procentní výměra přiznaná původním rozhodnutím žalované ze dne 2. 3. 1999 ve výši 6447 Kč.

Z výše uvedeného je zřejmé, že námitky stěžovatele proti výpočtu výše důchodu jsou zcela liché. Nejvyšší správní soud se především neztotožnil s jeho tvrzením, že provedením přepočtu starobního důchodu podle zák. č. 264/2006 Sb. došlo k jeho neoprávněné diskriminaci. Principy rovnosti v právech a zákazu diskriminace jsou zakotveny v obecných ustanoveních Listiny základních práv a svobod, konkrétně v čl. 1 a 3. Porušení uvedených principů by soud mohl dovodit jen tehdy, pokud by zák. č. 264/2006 Sb. konstituoval neodůvodněné rozdíly mezi jednotlivými skupinami pojištěnců a v důsledku toho poškodil některé z nich na jejich důchodových nárocích, čímž by došlo i k porušení jejich práva na přiměřené hmotné zabezpečení ve stáří ve smyslu čl. 30 odst. 1 Listiny. Relevantní skupinu, ve vztahu k níž je test ústavnosti z hlediska principů rovnosti v právech a zákazu diskriminace nutno provést, definoval sám stěžovatel jako „starodůchodce se starobními důchody z I.AA pracovní kategorie“. Byť stěžovatel pojem „starodůchodce“ již dále blíže nedefinoval, z okolností případu je zřejmé, že má na mysli skupinu pojištěnců, jímž byl důchod vyměřen dle zák. č. 100/1988 Sb. před 1. 1. 1996. Nejvyšší správní soud pak tuto skupinu srovnal se skupinou pojištěnců, jímž byl sice důchod přiznán po 31. 12. 1995, ale jeho výše byla vypočtena též podle zák. č. 100/1988 Sb., do níž spadá i sám stěžovatel. Vzápětí pak dospěl Nejvyšší správní soud k závěru, že v rámci uvedených skupin v důsledku aplikace čl. LXVII zák. č. 264/2006 Sb. k žádným, natožpak neodůvodněným rozdílům v právech nedochází. Již v textu předchozího odstavce bylo vysvětleno, že pravidlo, podle něhož k datu přiznání důchodu nesměla jeho výše překročit nejvyšší výměru stanovenou zákonem ani v případě zaměstnání po vzniku nároku na tento důchod, platilo od počátku účinnosti zák. č. 100/1988 Sb., tedy i pro „starodůchodce“, platí nadále za účinnosti zák. č. 155/1995 Sb. pro případy, kdy je důchod vypočten s použitím ust. § 71 odst. 1 a 4 tohoto zákona a v souladu s tím tedy platí i pro případy, na něž dopadá

zák. č. 188/2001 Sb., čl. LXVII zák. č. 264/2006 Sb. či současné ustanovení § 76 a) zák. č. 155/1995 Sb. Naopak je zde nutno podotknout, že ust. čl. LXVI a LXVII zák. č. 264/2006 Sb. rozdíl mezi skupinami pojištěnců stírá, neboť dobrodiní úpravy důchodu podle jednotlivých předpisů o zvyšování důchodů po 31. 12. 1995 rozšiřuje kromě „starodůchodců“ a těch, kterým byl důchod zvýšen podle zák. č. 188/2001 Sb. či na základě rozhodnutí ministra práce a sociálních věcí dle ust. § 4 odst.3 zák. č. 582/1991 Sb. i na další skupiny důchodců, kteří byli zaměstnáni po předepsanou dobu v I.AA pracovní kategorii, aniž jim však poskytuje více než předchozím. Námitku dovozující diskriminaci stěžovatele je proto dle názoru Nejvyššího správního soudu nutno zcela odmítnout.

Další námitky stěžovatele mají s rozhodnutím žalované a tudíž i s napadeným rozsudkem krajského soudu již pouze volnější souvislost a Nejvyšší správní soud je proto v dalším vypořádá jen stručně. Ust. § 74 zák. č. 155/1995 Sb. zachovává výhodu snížené věkové hranice pro dosažení nároku na starobní důchod podle předpisů platných před 1. 1. 1996 Sb. těm pojištěncům, kteří odpracovali stanovenou dobu v zaměstnáních I. pracovní kategorie. V případě stěžovatele činí tento věk 55 let, po jeho dosažení se mu v případě dalšího zaměstnání zvyšuje nárok podle ust. § 34 odst. 2 cit. zákona. Stěžovatel tedy není snížením věkové hranice poškozen o 7,5 %, jak tvrdí, ale právě naopak, pokud by pracoval do věku uvedeného v ust. § 32 odst. 1 písm. a) a odst. 2 cit. zákona, zvyšoval by se jeho důchodový nárok o 1 % výpočtového základu za každých 90 kalendářních dnů od dovršení 55ti let věku, zatímco pojištěnci, jehož důchodový věk je upraven v předchozím ustanovení zákona, pouze o 1,5 % výpočtového základu za rok. Stejně tak není pravdou, že je mu odebírána bez náhrady nadstavbová složka důchodu ve výši 7 %. Důchod se zohledněním zaměstnání vykonávaného po vzniku nároku na dávku byl stěžovateli přiznán jak rozhodnutím žalované ze dne 2. 3. 1999, tak rozhodnutím žalované ze dne 13. 5. 1999 – II., oba takto vypočtené důchody však byly nižší než důchod vypočtený s použitím zák. č. 264/2006 Sb. Pokud by tomu tak nebylo, žalovaná by nemohla k přepočtu důchodu podle tohoto zákona vůbec přistoupit. Důvody, pro které je nutno respektovat zákonem stanovené horní hranice důchodu byly vysvětleny výše.

Nejvyšší správní soud tedy uzavírá, že napadený rozsudek netrpí vadou chybného posouzení právní otázky ve smyslu ust. § 103 odst. 1 písm. a) s. ř. s. Kasační stížnost proto dle ust. § 110 odst. 1 s. ř. s. jako nedůvodnou zamítl.

Stěžovatel neměl ve věci úspěch, správní orgán ze zákona nemá právo na náhradu nákladů řízení, Nejvyšší správní soud proto rozhodl tak, že žádný z účastníků nemá právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti (§ 60 odst. 1 a 2 ve spojení s § 120 s. ř. s.).

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné (§ 53 odst. 3 s. ř. s.).

V Brně dne 16. ledna 2008

JUDr. Jaroslav Vlašín
předseda senátu